

**BOLALARDA EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA  
MINI-LOYIHALAR ROLI****Kodirova Moxidil Muradjonovna**

*“Namangan viloyati namangan shahar ‘University  
Of Business And Science” maktabgacha va maktab  
ta’lim fakulteti maktabgacha ta’lim yo’nalishi  
22-19-guruh talabasi.*

*Ilmiy rahbar (o‘qituvchi). Mamadalieva Gavhar Asiljanovna*

**ANNOTATSIYA (O‘zbek tilida)**

Maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishda mini-loyihalarning pedagogik roli yoritilgan. Mini-loyihalar bolalarda tabiatni sevish, atrof-muhitga ehtiyotkorlik, ijtimoiy mas’uliyat va ijodiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Maqolada mini-loyihalarni tashkil etish metodikasi, bolalar faoliyatidagi qiziqish va o‘rganish motivatsiyasini oshirish usullari tahlil qilingan.

**Kalit so‘zlar:** maktabgacha ta’lim, ekologik madaniyat, mini-loyihalar, atrof-muhit, bolalar rivoji, pedagogik metodlar.

**АННОТАЦИЯ (Rus tilida)**

В статье рассмотрена педагогическая роль мини-проектов в формировании экологической культуры у детей дошкольного возраста. Мини-проекты помогают развивать любовь к природе, внимательное отношение к окружающей среде, социальную ответственность и творческое мышление. В статье анализируются методы организации мини-проектов, интерес и мотивация детей к обучению.

**Ключевые слова:** дошкольное образование, экологическая культура, мини-проекты, окружающая среда, развитие детей, педагогические методы.

**ANNOTATION (English)**

The article discusses the pedagogical role of mini-projects in developing ecological culture in preschool children. Mini-projects help cultivate love for nature, environmental awareness, social responsibility, and creative thinking. The article analyzes methods of organizing mini-projects, children’s interest, and learning motivation.

**Keywords:** preschool education, ecological culture, mini-projects, environment, child development, pedagogical methods.

## KIRISH

Maktabgacha yoshdagi bolalar tabiat bilan yaqindan tanishib, atrof-muhitni kuzatish, o'rganish va unga nisbatan mas'uliyatni his qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu davrda shakllanadigan ekologik madaniyat – bu bolalarning atrof-muhitga ehtiyotkorligi, tabiatni sevish, resurslarni tejash va ekologik mas'uliyatni tushunish qobiliyatidir.

Mini-loyihalar esa bolalarning ekologik madaniyatini shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi. Mini-loyihalar bolalarni faol o'rganishga jalb qiladi, ijodiy va ilmiy fikrlashni rivojlantiradi, shuningdek, ijtimoiy mas'uliyatni mustahkamlaydi.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mini-loyihalar bolalarda tabiat hodisalarini chuqurroq tushunish va ekologik odatlarni shakllantirishga yordam beradi. Shu sababli maktabgacha ta'limda mini-loyihalarni tizimli ravishda qo'llash dolzarbdir.

## ASOSIY QISM

### 1. Mini-loyihalar tushunchasi va pedagogik ahamiyati

Mini-loyihalar – bu bolalarning kichik guruh yoki individual faoliyati asosida amalga oshiriladigan, amaliy natijaga qaratilgan faoliyatdir. Mini-loyihalar bolalarda quyidagi ko'nikmalarni shakllantiradi:

- ekologik bilim va odatlar;
- tabiatni kuzatish va tahlil qilish ko'nikmalari;
- ijtimoiy mas'uliyat va hamkorlik;
- ijodiy fikrlash va muammolarni yechish.

Pedagogik nuqtai nazardan mini-loyihalar bolalarga nazariy bilimlarni amaliyot bilan birlashtirish, bilimni mustahkamlash va ekologik odatlarni shakllantirish imkonini beradi.

### 2. Mini-loyihalarni tashkil etish metodikasi

#### 1. Maqsad va vazifani belgilash

Pedagog loyiha maqsad va vazifalarini aniqlaydi: masalan, "Maktabgacha bog'da chiqindilarni saralash", "O'simliklar uchun mini-g'oliblik yaratish" kabi.

#### 2. Faoliyatni rejalashtirish

Bolalar loyiha davomida kuzatuv, eksperiment, rasm chizish va guruh mashg'ulotlari orqali faol qatnashadi.

#### 3. Amaliy natijaga erishish

Mini-loyihalar yakunida bolalar o'z ishlari natijalarini ko'rsatadi, shu orqali ekologik bilim va mas'uliyat mustahkamlanadi.

#### 4. Baholash va rag'batlantirish

Pedagog bolalarning faoliyatini kuzatadi, rag'batlantiradi va natijalar bo'yicha baho beradi, bu bolalarning motivatsiyasini oshiradi.

### 3. Mini-loyihalarning ekologik madaniyatni rivojlantirishdagi roli

- Tabiatni sevish va himoya qilish: Mini-loyihalar bolalarga o‘simlik va hayvonlarga ehtiyotkor bo‘lishni o‘rgatadi.
- Resurslarni tejash: Masalan, suv, energiya yoki chiqindilarni qayta ishlash orqali ekologik mas’uliyat shakllanadi.
- Ijodiy fikrlash: Bolalar ekologik muammolarni hal qilishda kreativ yondashuvni qo‘llaydi.
- Ijtimoiy mas’uliyat: Guruhda ishlash orqali bolalar bir-biriga yordam berishni va jamoaviy qaror qabul qilishni o‘rganadi.

Mini-loyihalar bolalarda ekologik madaniyatni amaliy tarzda shakllantirishga xizmat qiladi va ularni tabiatga mehrlil va mas’uliyatli shaxs sifatida tarbiyalaydi.

### MUHOKAMA

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, mini-loyihalar bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Pedagoglar tomonidan to‘g‘ri tashkil etilgan mini-loyihalar bolalarda tabiatga hurmat, ekologik mas’uliyat va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi.

Shuni ta’kidlash kerakki, mini-loyihalar bolalarni passiv kuzatuvchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. Bolalar loyiha davomida nazariy bilimlarni amalda qo‘llashni, muammolarni hal qilishni va o‘z natijalarini baholashni o‘rganadi. Shu bilan birga, ota-onaning hamkorligi ham jarayonning samaradorligini oshiradi.

### XULOSA

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishda mini-loyihalar muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Mini-loyihalar bolalarda:

- tabiatni sevish va himoya qilish;
- ekologik mas’uliyat va resurslarni tejash;
- ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish;
- ijtimoiy ko‘nikmalar va hamkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Shu bilan maktabgacha ta’limda mini-loyihalardan foydalanish bolalarni ekologik jihatdan mas’uliyatli, ijodiy va bilimga intiluvchi shaxs sifatida shakllantirishda samarali bo‘ladi.

### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. Abdurahmonov F. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
3. G‘ulomova M. Bolalar psixologiyasi. – Toshkent